

Nr 42

**Kungl. Maj:ts proposition angående fortsatt valutareglering; given
Stockholms slott den 3 mars 1972.**

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden,

dels föreslå riksdagen att bifalla det förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt,

dels inhämta riksdagens yttrande över vad föredragande departementschefen förorddat.

GUSTAF ADOLF

G. E. STRÄNG

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen begärs riksdagens samtycke till förordnande om fortsatt valutareglering för tiden den 1 juli 1972—den 30 juni 1973. För riksdagens yttrande framläggs i anslutning härtill förslag till bestämmelser om fortsatt giltighet av valutaförordningen under samma tid.

Förslag till

Kungörelse om fortsatt giltighet av valutaförordningen (1959: 264)

Härigenom förordnas, att valutaförordningen (1959: 264), som enligt kungörelse (1971: 147) gäller till utgången av juni 1972, skall äga fortsatt giltighet till utgången av juni 1973.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 3 mars 1972.

Närvarande: Statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena WICKMAN, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, NILSSON, LUNDKVIST, ODHNOFF, MOBERG, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON, FELDT.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *fortsatt valutareglering* och anför.

Enligt valutalagen (1939: 350) kan Kungl. Maj:t på framställning av fullmäktige i riksbanken under vissa förutsättningar förordna om valutareglering i enlighet med närmare bestämmelser i lagen. I allmänhet får sådant förordnande meddelas för högst ett år i sänder och endast efter riksdagens samtycke. Därvid skall även de valutareglernade föreskrifter som Kungl. Maj:t avser att meddela föreläggas riksdagen. Dessa föreskrifter är intagna i valutaförordningen (1959: 264).

Förordnande om valutareglering har senast meddelats för tiden den 1 juli 1971—den 30 juni 1972.

En närmare redogörelse för bestämmelserna i valutalagen och de hitintills gällande bestämmelserna i valutaförordningen har lämnats i prop. 1968: 55 s. 3—8.

Fullmäktige i riksbanken har i skrivelse den 27 januari 1972 hemställt om fortsatt valutareglering under tiden den 1 juli 1972—den 30 juni 1973.

Enligt riksbanksfullmäktige bör valutaregleringen avse samma lagrum i valutalagen, som nu äger tillämpning, nämligen 2 § första stycket 1, 2 och 4—7, 5 § 1 och 3 samt 9 §.

I skrivelsen framhåller fullmäktige att anledning alltjämt föreligger att ta valutalagens gällande fullmakter i anspråk och att samtidigt ge valutaförordningen fortsatt giltighet.

Efter remiss har yttranden över riksbanksfullmäktiges framställning avgetts av fullmäktige i riksgäldskontoret, Svenska bankföreningen och Svenska sparbanksföreningen.

Fullmäktige i riksgäldskontoret (majoriteten) och *sparbanksföreningen* har inte haft något att erinra mot framställningen om fortsatt valutareglering. En reservant i riksgäldsfullmäktige, herr Östman, har dock ansett att fullmäktige bort framhålla önskvärdheten av en väsentlig uppmjukning av valutaregleringen. *Bankföreningen* har meddelat,

att föreningen i nuvarande läge inte vill motsätta sig en förlängning av valutaregleringen.

Departementschefen

Valutaregleringens författningsmässiga grundval utgörs av 1939 års valutalag, vilken numera gäller tills vidare. Valutalagen är en fullmaktslag som ger Kungl. Maj:t möjlighet att under vissa i lagen givna betingelser meddela valutareglrande bestämmelser inom gränser som anges i lagen. Under fredsförhållanden får ett sådant förordnande i princip ges endast med riksdagens samtycke och för en tid av högst ett år i sänder. Samtidigt skall de valutareglrande bestämmelser som Kungl. Maj:t ämnar utfärda med stöd av den begärda fullmakten föreläggas riksdagen. Sedan år 1959 finns dessa bestämmelser i valutaförordningen. Varje gång riksdagen lämnat samtycke till fortsatt valutareglering har valutaförordningen förlängts för motsvarande tid.

Förordnande om valutareglering har med riksdagens samtycke senast meddelats för tiden den 1 juli 1971—den 30 juni 1972. Valutaförordningen gäller för samma tid. Riksbanksfullmäktige har funnit valutareglering behövlig även efter den 30 juni i år och har därför hemställt om fortsatt sådan reglering för tiden t. o. m. den 30 juni 1973. En fortsatt valutareglering har accepterats även av majoriteten i riksgäldsfullmäktige samt av Svenska bankföreningen och Svenska sparbanksföreningen.

En kraftig försämring av valutareserven inträffade som bekant år 1969. En minskning skedde då med 1 853 milj. kr. Under år 1970 ökade valutareserven med 394 milj. kr. och en fortsatt förbättring noterades under det sist förflutna året, under vilket en ökning skedde med ca 1 200 milj. kr. Mot slutet av december 1971 uppgick valutareserven till 5 475 milj. kr. Den nu redovisade utvecklingen är självfallet glädjande. Man bör emellertid hålla i minnet den internationella händelseutvecklingen under förra året, för vilken jag ingående redogjort i årets finansplan. Jag syftar härvid i första hand på den kris, som det internationella betalningssystemet råkade ut för, samt den i mitten av december 1971 träffade överenskommelsen om valutapariteterna. Vilka effekter denna överenskommelse kommer att få för den svenska utrikeshandeln är ännu för tidigt att säkert uttala sig om, även om, generellt sett, fastställandet av de nya pariteterna sannolikt inverkar gynnsamt på de internationella handels- och betalningsströmmarna. Överläggningarna om en reformering av det internationella betalningssystemet kommer att fortsätta.

Enligt min uppfattning talar de inträffade händelserna på valutaområdet och de allmänna erfarenheterna av utvecklingen inom detta för att en viss försiktighet bör iaktas när det gäller bedömningen av

frågan om ett bibehållande eller ej av den rådande valutaregleringen. Jag vill i detta sammanhang särskilt understryka betydelsen av det grundskydd som valutaregleringen ger och de möjligheter som denna erbjuder att möta en försämring i valutaläget. Enligt min mening kvarstår därför behovet av en fortsatt valutareglering.

Giltighetstiden för det nu löpande förordnandet om valutareglering utgår, som jag redan nämnt, den 30 juni detta år. Med hänsyn till vad jag nu anfört bör riksdagens samtycke inhämtas till förordnande om valutareglering för ytterligare ett år. I enlighet med riksbanksfullmäktiges förslag bör förordnandet omfatta samma bestämmelser i valutlagen som f. n.

Under återopande av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t dels begär riksdagens samtycke till att Kungl. Maj:t med stöd av 1 § tredje stycket valutlagen förordnar, att vad som föreskrivs i 2 § första stycket 1, 2 och 4—7, 5 § 1 och 3 samt 9 § samma lag skall äga fortsatt tillämpning under tiden den 1 juli 1972—den 30 juni 1973,

dels inhämtar riksdagens yttrande över ett inom finansdepartementet upprättat förslag till *kungörelse om fortsatt giltighet av valutaförordningen (1959: 264)*.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten

